

5me EDITION

A mon Neveu LOUIS RAISON DU CLEUZIQU

LOUZAOUEN EVID AR PEOC'H

PREMIÈRE RÉUNION DES GARDES MOBILES

La scène se passe sur le Quai de Lannion. Le caporal instructeur s'appelle BOUTTAFRI (1). Les hommes sont alignés pour l'inspection : étonnés de se voir investis des pouvoirs qui les rendent, pour l'avenir, les défenseurs de la patrie, l'hilarité se peint sur tous les visages. L'instructeur s'en aperçoit et trouve de la manière indiquée ci-après, le moyen de rendre ses hommes sérieux

L'INSPECTION*Au premier inspecté :*

Daoust piou eo he-man? Mab God koc'h-houarn!
Eur paotr diwar bleun gant he fri louarn.

Au deuxième inspecté :

He-man zo bihan, ne kwir ta, mabik?
Euz ar c'horaden ar fallaganik.

Au troisième inspecté :

He-man zo gwal druz! ha kroc'hennet koant!
Liou d'ar iod gwiniz dre leaz hag amann.

Au quatrième inspecté :

Ha te, paotr he vleo ruz, a belec'h et teuez?
M'euz aoun out bet maget gant leaz gavr er menez!

Au cinquième inspecté :

He-man vad zo louz, du evel eur billik!
Hast mont d'en em walc'hi, bout da benn er poullik!

Au sixième inspecté :

Setuaman eunn d'en a zo berr a resped.
Krenv evel eur marc'h, p'eo gwir en deuz torret,
Enn eur rei eun taol dorn eun daol fao nevez flamm
Drouk ha zot awalac'h evit beza euz Gwengam!

(1) Nom propre.

Au septième inspecté :

Ewoan zo paotr chentil! siouaz eo zatouill...
He deod a bolota kasi evel eunn traouill...
— Awechou ve goapet gant darn euz are all?
— Ia, koc'h, ia...koc'h, ia, koc'h, ia, ia, koc'h, koc'hporhal!

Le caporal parle à tous les conscrits :

Bez a zo enn ho touez unñ toullat kanfarded...
Bezit hep nec'hamant, skrivellet e veet!...

L'EXERCICE

Unan, daou ha tri!
Sellit, beg ho fri!

L'hilarité cesse immédiatement.

« Ho taouarn war ho kodellou. »
« Ha troet ho reor d'ar Porchou (1)! »
Digoret bek ho treit, sellit war ann douar,
Hag holl eun eur gerzet diskwelet ho kof-kar!
— Pipi! kouskaden fall! pemp kammed war aman.
— M'euz aoun mo kalz a boan o tiski ar re-man... —
Ha c'houi, a zo warlerc'h, chomet ken a lari,
Rak n'omp ket deut aman, paotred, evit c'hoari!
Ware'hoaz ar beure fell d'imp mont enn hent,
Ha laha ar preñv ty Fantik Losten :
Honnez a zo koant, vel ann erc'h he dent,
Hi leunio hon gwer gant *dour a voten*.
Impalaer a bae ar skoden.
— Chekon, chekon! me zo skuiz, korporal!
— Ro peoc'h ta, loaiek, chom gant a re all.
Sellet tu ar mor hep ober eur fivaden,
Ha tapet ho tivrec'h pek euz o chakeden,
Hag a gleiz, berr ha berr, troet, troet doc'h-tu.
Serret ho kenoïou, c'het da lonka fubu !!!
Digoret ho tiskouarn vel ar razed en arc'h,
Kerzet breman daou ha daou beteg ar bern koc'h marc'h.
A welet e kreiz ar c'he, dost da di Boboni,
Hag eno, mar ho pe c'hoant, ec'h hellfet butuni.

(1) Couvent des Augustins.

Ils s'arrêtent pour fumer; un soldat s'adresse ainsi à son voisin :

Te, Fanch, a zeblant d'imp bea paotr a skiant,
Eun dra a ro Doue heb aour hag hep arc'hant :
Lar d'imp eta, Fanch, lar eunn dra bennag
Evit gout-a-grenn euz piou ec'h omp stag.

Fanch parle :

Goude poaniou ann de

Euz ann daol azeet,

O tibri hon tam pred,

Ma zad a lavare

Diwar gorn ann oaled :

« Bremanzo hanter kant vloaz, c'huec'h vloavezall muioc'h.

— D'arc'houls-se e vann nerzus, e var ma zreid skanvoc'h. —

Digemennet d'ar brezel, euz har bro skubet holl,

(Nebeut a oa da c'honit ha kalz a oa da goll;)

Deuz ar mor ru da du sav-heol,

Deuz ar mor gwenn da du kus-heol.

Kaset ha digaset,

Boutet ha divoutet,

E broiou ann erc'h teo ar menesiou skorn

Eno, ma bugale, em euz kollet ma dorn.

Deuz ann amzer gwasoc'h bemdez et tostaomp,

D'ar brezel miliget hep dale e kerzfomp;

Ar gwalennou kastiz ho zeir e toull ann or,

Hag ann drubuillou holl a zo hirie enn gor!...

Ar sparfel a zo droug, he daoulagad so skoem,

He blu liou d'ar gwad trenk hag he ivinou lemm;

Dirak al lapous fall, kuzet, kuzet evnik,

Evid ar zoudard kez, laromp eur bedennik.

D'ar c'houls-se vel breman, dirag tad ar Penn-Her

E oa red daoulina evel dirag Zant-Per;

Kridi a re mad oa krog stard er stur...

Hag he liperien a lare e oa fur!

— Dic'hriennet euz ar vro

Gant eur barad avel dro,

Klenket e kreiz ar mor war spilliou rec'hel du

E c'hije he benn koz evel eunn den spoutet,

Hag e wele dre holl, e wele a bep tu
Ar mor braz leun a wad ha berniou tud brevet.

He unanik war ar roc'h

Na gleve na son na kloc'h;

Soun, klanv ha dilavar, enn he galoun ar bir.

A bell e oa hanvel euz godik-he-gouk-hir,

Piou a larfe breman eo hen-nez ann Aotrou

En deuz bet Rouanez vit torcha he votou ?

Pa sko dorn Doue, sko evel eo dleet

Ha war gorf hag ine chom rout he viziet !

Le caporal s'approche et dit :

Hanta ! paotred, skuiz oc'h enn ho kwaze !

Bet hoc'h euz amzer; d'ober hoc'h hunvre,

Ho torn war ho kalon, na fiw netra enn-hoc'h ?

Beza zoudard er bed, n'en deuz netra bravoc'h !

Un soldat répond :

Gweloc'h ve gan-en poania stard er ger

Vit beza aman o ruillardi ker ;

O tibri krampoez sec'h heb amann na livriz,

Hag o kaout, sul hag gouel, ann overn enn iliz !

Tous les soldats d'une voix :

Oh ! ma ve ret d'imp-ni a-grenn difenn hor bro,

D'ann daou-lamm gant levez, vriaatemp ar maró.

*caporal, à bout d'éloquence, prend la tangente
du cabaret :*

Achu vo ann traou ben fin mis-here...

Gwella koulz er bloaz d'eva chufere !

ADRIEN RAISON DU CLEUZIQU.

Année 1868.